



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

34. De Purgatione Canonica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

Cod. de Excusat. tutor. Gloss. & Panorm. in c. ut privilegia. h. r. Aliud est de privilegiis onerosis, quæ nempe cedunt in gravamen tertii, ut si quis habeat privilegium accipiendi decimas, visitandi monasteria exempta, exercendi jurisdictionem, merum imperium &c. enim verò hæc non usu perduntur, dummodò interim occasio utendi fuerit. Text. & DD. in *l. 1. ff. de Nundin.* Quòd si occasio utendi non fuerit, privilegium non usu non amittitur, arg. *l. 34. §. ult. cum. l. seq. ff. de Servitut. præd. rust. Gail. lib. 2. observ. 66.* Idem est, si quis commodè saltem privilegio uti non potuerit, quia quod in favorem alicujus introductum est, non debet in odium ipsius detorqueri. *c. quod ob gratiam. de Reg. Juris in 6.*

V. Similiter privilegium extinguitur renuntiatione tacita, vel expressa; quilibet enim favori suo renuntiare potest. *c. statimus. de Regular.* nisi privilegium in favorem publicum, aut Ecclesiæ principaliter sit concessum; qua ratione privilegio fori & canonis renuntiare nequit. *c. si diligenti. de Fora. compet.* Consistit autem renuntiatio expressa in declaratione verbali, vel scripta voluntatis non gaudendi privilegio; tacita verò consistit in non usu, si sit privilegium affirmativum; vel in usu contrario, si sit negativum; & communiter hæc tacita renuntiatio inducitur lapsu 10. annorum per text. in *d. l. 1. ff. de Nundin.* Pro regula tamen hic tenendum, quòd si privilegia expressè renuntiare non valeant, nec tacitè valeant: cum major sit vis expressi, quàm taciti, arg. *L. nonnunquam. § 2. ff. de Condit. & demonstr.*

VI. Cessat privilegium cessante causa finali per text. in *c. tunc. 12. de Cleric. non resid. c. cessante. de Appell.* Ubi tamen distinguendum inter privilegium, quod unico actu consumatur; quale est, quod datur ad contrahendum matrimonium in ordine ad legitima-

tionem prolis, & privilegium, quod habet tractum quendam successivum reiterabilem; quale est privilegium non solvendi decimas, vectigalia, &c. Prioris generis privilegium non desinit desinente causa finali: quia jam transit, ac proinde indefinibile est; sic qui habilitatus est ad aliquem actum, non amittit habilitatem illam, licet cesset postea motum habilitationis; quod intelligo: licet nondum actum, ad quem habilitatus est, exercuerit: nam in ea executione non est privilegium, sed tantum usus privilegii. Sanchez de Matr. lib. 8. dist. 20. num. 7. Posterioris generis privilegium ut desinat, causa finalis non debet solum negativè, vel ad tempus, sed contrariè, & quidem in perpetuum cessare. Dicitur autem causa finalis cessare negativè, quando non amplius existit; contrariè verò, si circumstantiæ ita mutantur, ut usus privilegii evadat iniquus, & cedat in grave præjudicium Ecclesiæ, vel communitatis. Text. & DD. in *c. 9. de Decimis & cap. 16. de Cleric. non resid. P. Engl. h. r. §. 3. n. 21.*

VII. Perditur privilegium propter abusum per text. in *c. 9. dist. 74.* ubi dicitur: *privilegium meretur amittere, qui permissa sibi abutitur potestate.* Plerumque tamen non ipso factò perditur privilegium, sed per sententiam superioris, nisi hoc sit speciali jure expressum, ut in *c. fin. de Immunit. Eccles.*



TITULUS XXXIV.

De Purgatione canonica.

SUMMARIA.

1. Quid sit purgatio canonica? 2. Unde ejus origo?
3. A quo? 4. Ob quod delictum hæc purgatio indicatur? 5. 6. Quo modo fiat? 7. Et quem ob finem? 8. 9. Quis effectus hujus purgationis? Delicta

Delicta, seu crimina interdum purgantur, idque vel *purgatione canonica*, vel *vulgari*.

§. I.

1 *Definitur* purgatio canonica, quòd sit ostensio innocentiae super objecto crimine juxta præscriptum SS. Canonum facta.

§. II.

2 *Causa efficiens* purgationis canonica duplex est: remota & proxima.

Remota est jus Canonicum, à quo ut nomen, ita vim, ac efficaciam suam habet. Origo verò ejus reperitur in SS. literis: nam in Legge Moysis suspectus de furto jurare tenebatur, quòd non extenderit manum in rem proximi sui. *Exod. c. 22.*

3 *Proxima* est Judex, qui purgationem hanc indicit. Indicere autem debet, qui de crimine cognoscit, aut cognoscere debet, de quo quis infamatur. *c. 6. & 10. h. t. & debet indicere vel ad instantiam ejus, qui purgandus est, vel ex officio ei, qui de gravi aliquo crimine infamatus est, eidemque fide digno, quem verosimile est, non facile pejeraturum. c. 1. & ibi Gloss. h. t.*

§. III.

4 *Materia*, seu *objectum* purgationis canonicae est quodvis crimen, vel delictum, non plene probatum, de quo tamen quis apud bonos & graves viros ex verosimilibus suspicionibus est diffamatus. *c. 4. 6. & 12. h. t.* Notorium non admittit purgationem. *c. penult. h. t.* sicut nec illud, cujus probationem offert accusator, aut denunciator per *c. si quis. 2. junctâ Gloss. & c. moniales. 3. h. t.*

§. IV.

5 *Forma* purgationis canonicae consistit in legitima, seu canonica demonstratione suae innocentiae super crimine objecto, quæ ita habet. Imprimis tactis Sacris Evangeliiis jurat reus de veritate, se objectum sibi crimen non perpetrâsse. *c. fin. h. t.* tum jurant etiam con-

KÖNIG IN DECRET. LIB. V.

purgatores non quidem de veritate, quòd sciant, sed de crudelitate, quòd scilicet credant, purgandum verum jurâsse, nec tale crimen admisisse. *c. 7. & 9. h. t.* Debent autem hi conpurgatores esse viri honesti, & fide digni, quique purgandum noverunt familiariter. *d. c. 7.* Et licet pro purgatione Clerici deberent etiam Clerici conpurgatores regulariter adhiberi, attamen in casu, quo facile haberi non possunt, sufficiunt quoque laici, teste Zoëf. *h. t. n. 6.* Quòd si aliquis sit peregrinus, qui conpurgatores habere non possit, vel aliàs pauper, ignotus, tunc si persona videatur fide digna, etiam soli ipsi jure merito credi poterit, & talis jurabit, non solum se innoxium esse, sed etiam conpurgatores habere non posse, ut docet Panor. *in c. inter. n. 7. h. t.*

Fuerunt olim etiam aliæ purgationes canonicae receptæ, veluti per sumptionem publicam Eucharistiae, aut Missæ celebrationem. *c. fin. causa 2. q. 5.* Imò ipsi S. Pontifices aliquando se ita ultroneè purgâsse leguntur, ut cum aliis refert Barb. *in c. 1. h. t.* Sed hodie harum purgationum, & universim purgationis Canonicae vix est usus, nisi fortè in crimine hæresis iis in partibus, ubi viget inquisitio, teste Claro *§. sent. q. 63. v. solet etiam.*

§. V.

Finis purgationis canonicae est purgare conscientiam de crimine suspecti.

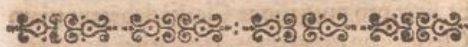
§. VI.

Effectus purgationis canonicae est, quòd, si quis in ea defecerit, quia scilicet conpurgatores, quos habere posset, ob malam de ipso suspicionem jurare nolunt, puniatur instar convicti de delicto objecto, sed poenâ tantum extraordinariâ, ut præter Panor. *d. c. inter. n. 6.* bene tradit Diaz. *in Pract. crim. can. 149.*

Effectus purgationis legitime factæ est, quòd tollat infamiam ex delicto objecto provenientem, & debeat proinde infamatus absolvi à delicto; quâ absolute factâ non faci-

U

facile amplius de eodem delicto accusator contra eum admitti deberet, nisi concurrentibus novis indiciis, & nisi accusator se specialiter ad probandum offerat, obligetque, ut habet Panorm. in *c. ex tuarum. ad fin. h. t.*



TITULUS XXXV.

De Purgatione vulgari.

SUMMARIA.

1. Purgationis vulgaris definitio. 2. Origo. 3. Causa efficiens. 4. Materia. 5. Usque 8. Quot modis fiat? 9. Ob quem finem? 10. Quo efficiatur?

§. I.

1 **P**urgatio vulgaris definitur, quod sit demonstratio innocentiae vulgò tantum & temerè usurpata, & nullo modo approbata.

§. II.

2 **C**ausa efficiens purgationis vulgaris est vel remota, vel proxima.

Remota sunt mores vulgi: nam ut ipsum nomen indicat, purgatio vulgaris nullo legitimo usu, sed vulgi quòdam usurpatione, & observatione superstitiosa fuit introducta, pleraque etiam jure canonico expressè vetita, utpote quòd per eam DEUS tentari potius, quam voluntas ejus soleat explorari. *c. consultasti. 20. causa 2. q. 5.*

3 **P**roxima est is, qui purgationem hanc injungit, aut suscipit: aliquando enim ejusmodi probatio innocentiae injungitur, aliquando sponte suscipitur.

§. III.

4 **M**ateriam, seu *objectum* purgationis vulgaris constituunt causae ambiguae, maxime criminales, in quibus veterum superstitione hanc purgatio inopiam probationum supplebat.

§. IV.

5 **F**orma purgationis vulgaris stat in modo, quo instituitur hanc purgatio. Instituitur autè

1. Per *monomachiam*, seu *duellum. c. 1. &*

2. *h. t.* Neque verò duellum medium aptum est ad terminandam litem, cum facile fieri possit, ut, qui causam habet æquiorum, ob defectum virium, artis aut dexteritatis succumbat; Miracula autem exspectare, est DEUM tentare: nec DEUS unquam pollicitus est, se duellò patefacturum mendaces, & perfidos. S. Th. 2. 2. q. 95. art. 8. ad 3. in fin. Sylvester V. *duellum. q. 1. n. 2.*

II. Per *aquam frigidam*, quando venefici, vel veneficæ colligatis pedibus, manibusque aquae frigidae injiciuntur, ut si supernatent, nocentes, si fundum petant, insontes habeantur. Zoëf. *h. t. n. 2. & 3.* Pirthing. *num. 4.* Quam probam aquaticam, cum solida illius ratio omnino dari nequeat, non sine superstitionis praesumptione, & DEUM tentandi proposito fieri, nec eventum sine scrupulo esse posse, cum communi sententia statuit Carpz. in *pr. cr. p. 3. q. 122. n. 69.* Klockius *conf. 195. n. 48.* Idem iudicium esto de purgatione per immissionem manus in aquam ferventem per *c. 7. & 20. causa 2. q. 5.*

III. Per *ferrum candens*, seu *ignitum. d. 6. 7. & 20.* ubi hanc purgatio dicitur superstitiosa adinventio, nec immeritò, quia ferrum juxta vim naturalem tangentes debet adurere, ac laedere, ideòque per hanc purgationem id intenditur, ut DEUS per miraculum impediat vim naturalem, quod est tentare DEUM. Text. & Pirthing. *c. 3. h. t.*

IV. Per *cruciantionem cadaveris occisi. c. 8.* hac enim multi hodie dum arguunt praesentiam occisoris, eamque purgationem appellant *das Baar. Recht.* Christ Befold in *Thef. pract. V. Baar. Recht.* Verùm sanguinis effluxum è corpore interfecti in praesentia rei accusati incertissimum indicium praebet: ex causis siquidem incognitis, & valde abstrusis descendit, & non semel, sed saepius fefellit, dum interdum sanguis ex cadavere non effluxit, utcumque verus interfectus adfuerit, interdum